

Com prevenir el radicalisme islàmic

Dc, 11/11/2020 per Catalunya Religió

(Lucía Montobbio -CR) Els atemptats a París, a Niça, a Viena, un avís de possibles atacs a Catalunya, l'arrencada del judici dels actes terroristes del 17A a Barcelona i Cambrils. Són notícies que recorden la necessitat de prevenir el radicalisme islàmic, de projectar aquesta prevenció a mitjà i llarg termini, i de considerar la violència en el seu sentit ampli.

La gran majoria de la comunitat musulmana denuncia tots aquests fets i treballa perquè hi hagi una resposta des de la base, i des de les forces polítiques. Com afirma **Mohamed El Ghaidouni**, president de la Unió de Comunitats Islàmiques de Catalunya ([UCIDCAT](#)), "cada vegada que es produeix un atemptat és per a nosaltres un deure sortir a denunciar aquests actes, és important que participem en qualsevol debat des d'on s'abordi la qüestió de l'extremisme islàmic, i poder expressar la nostra opinió i fer visible la nostra postura sobre el que està passant".

Això mateix s'ha fet palès amb la publicació de [diversos comunicats](#) signats per associacions musulmanes. **Zouhair El Hairan**, president de l'associació [Euroarab](#), recorda que en les ensenyances alcoràniques es diu clarament que qui mata a una persona, és com si matés tota la humanitat.

Esgotats d'haver-se de justificar

És per això que **Rokayah Navarro**, doctora en història contemporània i membre de l'associació [Salam Shalom](#), apunta que "la humanitat, la solidaritat, el sentit comú i la praxi de la nostra fe, ens porta a denunciar qualssevol atemptat i forma de violència". I alhora adverteix que "alguns sectors de joves musulmans se senten esgotats d'haver-se de justificar com a col·lectiu, com si cada vegada que hi ha un atemptat haguessin de sortir al carrer a condemnar-lo, perquè en cas contrari s'interpretaria que el recolzen".

I és que l'escenari "és complex i no ens podem quedar perplexes davant de la

realitat, dient ‘però si la societat catalana és acollidora, però si bé és cert que l’islam és una religió de pau’”, expressa **Jordi Moreras**, professor d’antropologia a la URV i investigador en el projecte europeu [CONNEKT](#) que analitza els contextos de radicalització, i que lidera l’Institut Europeu de la Mediterrània. Moreras proposa anar més enllà: “Hem de ser capaços d’obrir un debat serè –que es fa difícil enmig de la polarització d’idees on ens veiem immersos–, hem de recuperar espais on intercanviar punts de vista sobre com prevenir el radicalisme en el seu sentit ampli, i encara més: pensar quina resposta hem de donar quan es cometen accions violentes”.

Com prevenir el radicalisme?

Navarro explica que prevenir el radicalisme no és fàcil ni senzill: “S’han d’implicar molts actors, no només els cossos de seguretat per evitar accions de cèl·lules dorments o el seguiment de llops solitaris; s’ha d’acompanyar de treball social, i molta pedagogia”. A més a més, subratlla que, tot i que el radicalisme es relaciona sovint amb la religió musulmana, la “violència de l’extrema dreta també està creixent i campa de manera lliure i impune pels carrers, com s’està registrant també a la resta d’Europa”.

Tant l’extrema dreta, com el fonamentalisme islàmic “es presenten de vegades com a fenòmens contraris quan l’un i l’altre són la manifestació més evident de la involució que viu el nostre món, ambdós es nodreixen del descontentament popular, la incertesa, i la precarietat, igualment acompanyats d’una melancolia del retorn a un passat històric”.

Des de l’administració pública, com descriu Moreras, es va llençar un primer protocol per identificar conductes extremistes i violentes als centres penitenciaris, i després es va encetar una iniciativa conjunta des del Departament d’interior i d’Educació que va ser un pla de prevenció a les escoles anomenat [Proderai](#).

“Aquest pla ha tingut crítiques perquè ha acabat suposant la detecció d’infants i joves musulmans amb tendències fonamentalistes; i la proposta de prevenció hauria d’anar més enllà, com una eina a treballar i seguir desenvolupant perquè plantegi objectius a mitjà i llarg termini, i on s’abordi de forma integral el currículum, i es posi la mirada en la violència en general, no només en un col·lectiu concret i amb uns alumnes concrets, no només centrat en la comunitat musulmana”.

Navarro hi coincideix, i es pregunta si no seria més útil un treball social amb famílies que es troben en una situació de vulnerabilitat, per combatre qualsevol radicalisme, que se centrés en l’apoderament de les dones que són qui sovint s’ocupen de l’educació dels menors a casa: “En aquest àmbit s’hauria de treballar per a un enfortiment del teixit col·lectiu als barris, és a dir, de manera horitzontal, i taules de treball a les administracions competents, és a dir, de manera vertical.”

Des de les comunitats musulmanes catalanes

Hi ha diverses entitats que treballen per a la prevenció del radicalisme, compromesos amb la gestió de conflictes, la cultura de pau i el diàleg. El Hairan, en específic, descriu que aquests darrers temps “s’ha treballat amb [NOVATC](#) (Institut Internacional per l’Acció No-Violenta) i l’[OPEV](#) (Observatori per a la Prevenció d’Extremismes Violents) a l’hora de redactar una [diagnosi](#)

d'extremismes violents a Catalunya", projecte que neix després dels atemptats de l'agost de 2017. Una de les grans conclusions a les quals es va arribar és que és necessari "reforçar les 4 D, és a dir: la Diversitat en el seu significat ampli, la no Discriminació, els Drets, i el Diàleg com a element fonamental com a mètode de prevenció."

Sovint s'ha sentit a dir que la causa de la radicalització es redueix a la marginació o la manca d'integració que pateix el jove i el porta a radicalitzar-se. "En canvi hi ha molts joves que es troben en una situació de marginació i no agafen el camí de la radicalització, s'hauria de veure en quin moment anul·les la humanitat, com el teu cervell pensa que l'altre mereix la mort", expressa El Hairan. I continua: "Totes aquestes preguntes i reflexions també me les vaig fer mentre rodava el documental [Al-hamama](#), on vaig intentar esbrinar les raons per les quals uns nois de la meva ciutat van cometre els atemptats de l'11 M a Madrid."

Moreras alerta que la societat s'ha d'aturar a pensar: què ha passat abans d'un atemptat, què ha passat durant l'atemptat, i què ha passat després de l'atemptat. "Des del meu punt de vista, no hem fet un bon balanç dels atemptats de Barcelona i Cambrils, no hem fet una lectura, i podríem estar subjectes a tornar a repetir les errades... no es pot fer veure que no ha passat, vam perdre la nostra innocència intercultural allà, hem de saber donar respostes."

Alerta de possibles nous atemptats a Catalunya

Navarro creu que és preocupant que ens trobem amb una alerta d'amenaça d'atemptat a Catalunya, i al mateix torn demana als mitjans de comunicació que siguin responsables en el moment d'escriure sobre aquest tema perquè "es poden provocar fissures en el teixit col·lectiu que s'està intentant construir des de les diferents associacions i comunitats."

El Hairan creu que és necessari que hi hagi voluntat política per assumir el tema de la violència, l'extremisme i el radicalisme a Catalunya: "No es pot treure importància o perillositat al moviment radicalitzat islàmic, ens pensem que està totalment debilitat, o que amb la pandèmia ha desaparegut i no és així... hem de seure a reflexionar, a pensar a nivell local perquè ens trobem en escenaris diferents segons l'indret on es produeixen els atacs."

Moreras demana articular les eines que tenim a casa nostra: "Els plans de prevenció, els projectes d'educació multicultural, la perspectiva de la diversitat religiosa que hi ha en el nostre país", apunta. Considera que han de ser "eines que ens ajudin a veure una dimensió de llarga distància, que anul·lin la violència com a llenguatge, que gestionin les discrepàncies en un context on les idees semblen estar polaritzades". "Necessitem una perspectiva més sòlida", conclou.